

PELLO ZUBIRIA

Europako botoak atzetik aldarazten dituzten lobbyak

Estrasburgon eta Bruselan, erabaki politikoak hartzen ari den europarlamentari bakoitzeko enpresen interesak zaintzen dituzten 20 agente baino gehiago dago. “Interesen ordezkari” izendatzen dituzte beren buruak, prentsak lobbyista deitzen die, eta beren lana dute eurodiputatuen jardueran eragitea. Europako legeetan, alegia.

LOBBYGINTZA BATAIATU DEZAKEGU ingelesez *lobbying* izendatzen dutena. Ala “atezaintza” ote litzateke egokiagoa? Ingelesezko *lobby* hitzak etxeko atariondoa aipatzen du, gure inguruko erdaretan *vestíbulo* edo *hall* esaten diotena. Salmentan ari diren beharginek bezeroaren zain pasa beharreko tarteari *alfonbra zanpatzen egotea* deritzote (*pisando el felpudo*, gaztelaniaz). Europako enpresa handien ordezkariak politikariekin zorte hobe dute eta hauen bulegoen barruan egiten dute lana. Saltzaileak ez baina aholkulariak omen dira.

Berrikitan *Vamos a cambiar el mundo* blogak plazaratu du analisi bat *Periodismo Humano* guneko Juan Lluís Sanchezi hartua: *Los grupos de presión rodean al poder político en Europa*. Argazkian erakusten du Bruselako hotel batean EuropaBio izen ponpoxoa daukan bioteknologiako enpresak antolatutako bazkaria, janari transgenikoz hornitua, lobby batek antolatua; gutxienez eurodiputatu aleman bat azaldu omen zen.

Horrelako sustapen ekintzak eguneroko antolatzen dira Bruselan bezala Estrasburgon, edo berdin eurodiputatuei antolatutako bidaietan. Lobbyistak Europako Parlamentuan eta Batzordean lan egiteko akreditazioen jabe dira eta “beren bizitza partekatzen dute funtzionari eta politikariekin, hauek hiri horietan

gehienetan ez daukatelarik bestelako ingururik”, dio Sanchezek.

Legezko jardura burutzen dute lobbyistok, erabaki politikoa eskutik daukatenean aurrean defendatzen dituzte horretarako pagatzen dieten enpresa, erakunde edo herrialdeen interesak. Europar Batasunak, gardentasunaren izenean publiko egiten duen zerrendan horrelako 3.000 pertsona omen dira lobbygintzan agerian izena emanda. Ez dira gehiegi, kontutan hartuta Amerikako Estatu Batuetan Washingtonetik atera gabe 15.000 ari direla lan horretan.

“Agerian” horrek ere badu bere amarrua: izen ematea borondatezkoa da. Gai hau hurbiletik ezagutzen dutenak ziur daude izatea deklaratu duten lobbyak benetan ez direla politikariengan eragiten saiatzen diren guztien erdiak.

Korporazio eta enpresa taldeek batzuetan ordezkariak bidaltzen dituzte lobbylaritzara, baina sarritan *consulting* enpresa berezitu batek defenditzen ditu haien interesak. Juan Luis Sanchezek galdetuta, CLAN Public Affairs-eko aholkulari batek honela definitu du bere lana: “Bezeroei laguntzen diegu pertsonalitate garrantzitsuengana eragingo duten erabakiak hartzen, dauzkaten interesak gero Europar Batasunaren legedian mamitu daitezten.

Corporate Europe Observatory (CEO) erakundearen gunetik hartutako irudi honek erakusten ditu Jose Manuel Durao Barroso Europako Batzordeko presidentea eta Siim Kallas presidenteordea lobbyarien erregistroarekin jolasean: bertan idatzitako izenak moztu eta alfonbraperara ezkutatu dituzte. CEO eta honek dinamizatzen duen Alter-EU federazioak salatu dute Europar Batasunean politikariengan eragiten saiatzen diren aholkularien zerrendak horietako urri batzuk besterik ez dituela biltzen, izena ematea borondatezkoa delako. Aldiz, enpresa handien eta politikarien arteko interes nahasketa agerian uzten duten eskandalu gehiago lehertu dira. *Revolving door* edo ate birakaria deitzen dena jazo ez dadin –politikan eta korporazioetan sartu-irteera kontrolik gabea– kargua uzten duen politikariari agindu duen atal bereko enpresetan aritzea hiru urtez debekatzea proposatzen dute.

Berrikitan lobbygintzako liderretan dagoen Reti SpA konpainiak *Lobbying Spain* blog korporatiboan elkarriketatu zuen Nenzo Fenulli aholkularia, Edison energia enpresaren interesak zaintzen dituen. “Lobbystek legeak egiten dituztenei informazio erabilgarriak ematen dizkiete. Sarritan eurodiputatuek ezin dute arazo guztien ikuspegi orokor eta osoa eduki”, deklaratu du Fenullik. Bere ustez European presio talde handienak dira autogintzaren eta energiaren ingurukoak, agro-elikaduran ari direnak ahaztu barik.

Ate birakariak ez dira gardenak

Bere burua “lobbygintzaren gardentasunaren eta arauketa etikoaren aldeko aliantza” definitzen duen Alter-EU erakundea da European lobbyen sektoreaz ahalik eta informazio gehien lortu eta zabaltzen dutenetako bat. Gardentasuna eta arauketa, jakin dadila Bruselan eta Estrasburgon zein zenbat nola gatatzen ari den presio egiteko. Bistakoa baita enpresa handiek askoz ahalmen handiagoa dutela politikariengan eragiteko bestelako giza talde eta mugimenduek baino, zer esanik ez herritar xume baten aldean.

“15.000 baino gehiago dira gaur egun –dago idatzita Alter-EUren gunean– Europar Batasunaren instituzioetako korridoretan lanean ari

diren profesional lobbyleriak, gehienak enpresen interesen ordezkariak. Gardentasun eta etika araurik gabe, korporazioen lobbyen eragina jendearen begien bistatik urrun garatu da. Horiek daukaten ahalmenagatik Europar Batasuneko erabakiek beren zuzentasunaz zalantza asko sortzen dituzte”.

Lobbyleriak politikarien artean sarbide pribilegiatua daukate. Alter-EUK kasu batekin argitzen du. Bioerregai buruzko ikerketaz gomen-dioak prestatu behar zituen batzordean, industria handiaren ordezkari ari omen ziren: petrolio konpainietako 4, bioerregai konpainietako beste 4, elikadura industriako 1, basogintzako beste 1, eta bioteknologiako konpainietako beste

bat. Ba omen zen nekazari bat eta 8 akademiko, horietako batzuk loturak dituztenak aurretik aipatu konpainiekin. Aldiz, ingurumenaren aldeko mugimenduen ordezkari bakar bat ez zen egon. Horrela osatu omen zen Europar bioerregaiak 2030a arte eta aurrera begira planifikatu zituen txostena.

Lobbygintza lotuta dago *revolving doors* edo ate birakarien fenomenoarekin ere. Hots, Europako Batzordeko kide ezagunek kargua utzi ondoren han landu duten atal bereko konpainia handien buru bihurtu direla. Esaterako, Jean Paul Mingason industria kimikoaren arauketan aritu zen EBaren baitan, eta politika utzita arautegi horren kontrako aholkulari bihurtu da. James Currie,

segurtasun nuklearrean eta babes zibilean zuzendari nagusi aritu zena, kargua utzita British Nuclear Fuels konpainiako aholkulari ari da.

Horrez gain, Alter-EUK salatu duenez, zenbait presio talde lanean ari da besteren ardi-larruz beztiturik, irabazi asmorik ez duten fundazioen ordezkariak edo aditu independenteak bailiran. 2005ean Campaign for Creativity (C4C) izeneko talde bat aritu omen zen Europako aginteen korridoreetan jira eta bira, bere burua artista, musikari, marrazkilaria eta software sortzaileen sorkuntzaren interesak defendatzen ari zelakoa. Hala ibili zen, azaldu zen arte Campbell Gentry harreman publiko taldearen besoa zela: multinazionalen patenteak zaintzen zebilen zorrozki.

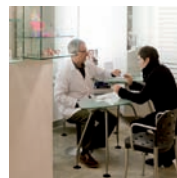
Lobbygintzaren eskandaloez gutxitan entzuten du herritarrak oihartzunik, nahiz eta Europako Korporazioen Behategia (*Corporate Europe Observatory*, CEO) bezalako erakundeek albiste kezgarriak zabaltzen dituzte. Urrunago joan gabe, CEOk joan den ekainean plazaratu zuen nola elikadura eta edarien konpainia handiek 1.000 milioi euro (esatea errez da!) gastatu duten Europar janariak beren osaketa azalean osorik erakustera behartu nahi zituen legearen kontra.

Baina euskaldunoi zer erakutsiko digute lobbygintzaz eta ate birakariez... Hemen gizon bera hilabete gutxiko tartean aurki daiteke zementu fabrikako zuzendari, neumatiko erretzaile, ingurumen aholkulari, diputazioek ordainduta hondakinen planifikatzaile, eta Jaurlaritzan energiako sailburuorde. ■

ZINKUNEGI
OPTIKA

Hernani, 23 · 20004 Donostia · T. 943 420 624
info@zinkunegioptika.com
www.zinkunegioptika.com

Zerbitzua
Kalitatea
Garantia

